

BRITISH NORTH AMERICA ACT AND AMENDMENTS

(TOGETHER WITH PRE-CONFEDERATION STATUTES AND DOCUMENTS, A SHORT HISTORICAL REVIEW, A CHAPTER ON RESPONSIBLE GOVERNMENT AND A CHAPTER ON THE YEARS PRECEDING CONFEDERATION; TOGETHER ALSO WITH MANY ACTS AND ORDERS IN COUNCIL RELATING TO CANADA AND ITS PROVINCES, TO WHICH HAS BEEN ADDED A NEW PART CONTAINING THE LETTERS PATENT CONSTITUTING THE OFFICE OF GOVERNOR GENERAL OF CANADA WITH APPENDICES AND ABUNDANT NOTES.)

1867-1948

OTTAWA
EDMOND CHISHOLM, C. S. G., B. A., L. P.,
KING'S PRINTER AND CONTROLLER OF STATIONERY
1941

grondwet. Die grondwet regelt immers ook de machtsverhouding tussen de provincies onderling en tussen de provincies en de federale regering in Ottawa.

Bizar

Met z'n allen waren federale en provinciale politici het er best over eens dat het bizar was dat ze Londen moesten vragen de grondwet aan te passen. Natuurlijk vonden ze allemaal dat Canada een 'echte' grondwet zou moeten hebben. Maar wat er in die grondwet moest staan over de verhouding provincies-Ottawa, daarover bleven ze het even hartgrondig oneens.

Wat dat betreft lijkt de situatie in de wereld geprojecteerd te kunnen worden op de Canadese interne toestand. Wel of geen eigen grondwet verandert daar niets aan. Canada heeft zijn eigen Oost-West-problemen, zijn eigen problemen van verschillen tussen rijk en arm (in dit geval rijke en minder rijke provincies), zelfs zijn eigen strijd tussen olieproducent en olie-importeur.

Die problemen vinden hun oorsprong in natuurlijke, politieke en economische gegevens. In grote lijnen kan gezegd worden dat het westen van Canada wordt gevormd door de provincies die door de natuur rijk gezegend zijn met uiterst begeerlijke zaken als olie, aardgas, kolen, tal van andere delfstoffen, hout en rijke landbouwgronden. In het oosten liggen de provincies met industrie, de grote steden, kort gezegd: de verbruikers van wat het westen van en uit de grond haalt. Minder rijke provincies ook.

Aan de ene kant dus leveranciers van grondstoffen, die een goede prijs voor en volledige zeggenschap over hun rijkdommen eisen. Aan de andere kant af-

Hoe het allemaal begon...

De grondwetsperikelen van Canada vinden hun oorsprong in de wijze waarop Canada, zoals we dat nu kennen en de British North America Act (BNA) waar alles om draait, tot stand kwamen.

De BNA Act van 1867 verenigde aanvankelijk slechts de Britse koloniën Opper-Canada (nu de provincie Ontario), Neder-Canada (nu Quebec), Nova Scotia en New Brunswick. Met name onder druk van de snelle opkomst van krachtige Verenigde Staten van Noord-Amerika besloten zij tot samenwerking. Later pas voegden andere gebieden zich bij de federatie. Manitoba in 1870, - Brits Columbia in 1871, Prince Edward Island in 1873 en Sakatchewan en Alberta in het begin van deze eeuw. Newfoundland kwam zelfs pas in 1949 als tiende en laatste provincie het Canada zoals we nu kennen voltooien.

De 'vaders' van de BNA Act stond van begin af aan weliswaar één grote natie voor ogen, maar evenzeer waren ze vastbesloten de eigen identiteit van hun respectievelijke gebieden te bewaren. Een federatie was het antwoord. De machtsverhouding tussen provincies en federaal gezag is in de loop der jaren onderhevig geweest aan een golfbeweging die dan de ene dan de andere partij meer c.q. minder invloed gaf. De oorspronkelijke BNA Act van 1867 gaf grote macht aan de federale regering die verantwoordelijk gesteld werd voor 'vrede, orde en goed bestuur.' Ook de economische macht (belastingheffing) voor Ottawa was groot. Het was wat genoemd wordt de periode van het 'Pan-Canadese uitgangspunt.' De Tweede Wereldoorlog bijvoorbeeld was zoals te verwachten ook een periode waarin nationale eenheid en federaal gezag voorop stonden. De ontwikkeling van de laatste decennia werd gekenmerkt door de sterke economische groei van met name de westelijke provincies. Ze begonnen economisch het federale gezag naar de kroon te steken. Groeiende economische macht bracht groeiend besef van eigenwaarde en behoefte aan groeiende politieke macht en zeggenschap in nationale aangelegenheden, automatisch ten koste van federale macht.

Tegelijkertijd begon zich de politieke scheidslijn af te tekenen, waarbij degenen die in Ottawa federaal regeerden in het westen van het land politiek geen been meer overhielden om op te staan. Het werd voor hen moeilijk vol te houden dat ze spraken namens geheel Canada.

Zelfbewustzijn zoals vanouds op grond van taal en cultuur in de provincie Quebec reeds bestond en dat leidde tot de bekende problemen met de regering in Ottawa, ontstond in andere provincies op grond van economische ontwikkeling.

Vroeger arme provincies werden rijk; vroeger rijke provincies maakten een relatieve teruggang door. In een heel natuurlijke reactie hechten provincies die het voor de wind gaat en het gevoel hebben hun eigen zaken te kunnen behartigen minder aan krachtig federaal gezag dan provincies die aangewezen zijn op federale steun en op het principe dat 'Ottawa' Canada's rijkdommen eerlijk moet verdelen en daar dus de macht en bevoegdheden toe moet hebben.

Aan de federale regering in de persoon van Pierre Trudeau de moeilijke taak te laveren in dit uiterst gecompliceerde krachtenveld van historische, politieke, culturele en economische belangen en tegenstellingen onder het motto dat Canada meer is dan de som van tien provincies.

Het tij moet worden gekeerd, vindt Ottawa. Verder uitholling van de federale bevoegdheden kan eenvoudig niet. De handelingsbekwaamheid van Ottawa komt in het geding. Vandaar Trudeau's eigenmachtig initiatief waarmee hij uiteindelijk 'met het mes op tafel' de provinciale leiders gedwongen heeft de eerste aanzet te geven tot het noodzakelijke 'nieuwe federalisme'. Dat het nu bereikte akkoord het antwoord op alle problemen is, die illusie koestert niemand.

Samenkomst in Charlottetown

